

عشقپژوهی در دوران مدرن به گوشه‌ها و استفاده از یافته‌های علوم دیگر نظیر فلسفه، اخلاق، روانشناسی و... منتهی شده است. «توجه به استدلال‌سازی عشق» را هر چه محکم‌تر پذیرفته‌اند، بنابر این شناخت عشق در روزگار مدرن، در مقایسه با ادوار گذشته، نه تنها کاری عقل‌گرا و عقل‌گراست، بلکه وقتی از انحصار بیرون بیاید و در ارتباط با کل آدمی، نه تنها عملی عقلانی و اخلاقی در حوزه فردی است بلکه وقتی از انحصار بیرون بیاید و در ارتباط با کل آدمی، نه تنها عملی عقلانی و اخلاقی در همانند پنداری عمیق‌تر، بلکه آن آدمی و درک شرایط طرف مقابل، کاهش خشونت و همچنین حل و فصل مسالمت‌آمیز دعاوی به جای مراجعه مکرر به مراجع حقوقی و... را نتیجه خواهد داد. راهکاری که در این خوشنترزده ما به شما از هر زمان دیگری محتاج آن است.

در شماره پیشین اخلاق عشق‌پژوهی با خوانندگان فرهیخته مجله اطلاعات حکمت و معرفت از موضوعاتی چند در این حوزه سخن گفته‌ام که بیشتر شامل دیدگاه نظری و مسووفان اخلاق و روانشناسان در این حوزه می‌شود. در مجلد دوم اما کوشش شده است تا بیشتر از نتایج و آثار عملی عشق‌پژوهی در زندگی به ویژه در ساحت اخلاقی و روانی آدمی سخن به میان آید.

بخش اول این مجموعه دربردارنده مصاحبه‌های با فایسوف و نویسنده هم‌روزگار ما آقای آلن دوباتن است. وی در این مصاحبه که در فوریه ۲۰۱۷ با برنامه تلویزیونی Being On صورت گرفته است با علاقمندان از آسبهای عشق‌پژوهی سخن می‌گوید. به زعم او کتابها و فیلمها ما را تا لحظه وصال پیش می‌برند اما چشم ما را بر ادامه کاری که با ما در تداوم عشق‌پژوهی انجام داده‌ام، می‌بندند. او بر این باور است که ما از مواجهه مستقیم با عشق می‌ترسیم و بنابراین ناخواسته وصال را تبدیل به قربانگاه عشق می‌کنیم. به نظر دوباتن عشق‌پژوهی نوعی مهارت است که خوشبختانه ما به واسطه انسان‌بودنمان می‌توانیم کسب کنیم و با آنچه در فیلمها و در رمانهای عاشقانه خواننده‌ها می‌تفاوت دارد. او همچنین از آنچه آفت ملال و ابتذال، خرده‌وظایف زناشویی، امتناع از بازگو کردن خواسته‌های به حق طرفین در رابطه، احساس تنهایی و درک نشدن کامل از طرف کسی که دوستش داریم بر سر عشقمان می‌آورد سخن می‌گوید و بر این باور است که کسب مهارت در این زمینه چه در مقام یک انسان، و چه به عنوان یک فرهنگ، ما را تبدیل به انسانهای شادتر و فهم‌متر خواهد کرد.

بخش دوم این دفتر مصاحبه‌های است با جناب آقای محمدجعفر امیرمحلّاتی که «اخلاق و شورمندی عشق» نام گرفته است. دکتر محلّاتی در این مصاحبه ابتدا به بررسی رابطه میان عشق و اخلاق می‌پردازد و در ادامه از چندین آفت مهم عشق‌پژوهی در روزگار مدرن مانند از بین رفتن رابطه خیالی، انعاش و معشوق به واسطه گسترش وسایل ارتباط جمعی، عدم توجه به اصل آهستگی در زندگی شتابزده مدرن و گریز از انحصارگرایی در روابط عاشقانه روزگار ما سخن می‌گوید و سپس با مباحث و مباحث ناظر به عشق‌پژوهی در دوران مدرن و تفاوت آن با ادوار گذشته را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

سومین بخش از این پرونده، ترجمه بخش دوم از مدخل «عشق» دانشنامه فلسفی استنفورد است. در بخش نخست این مقاله که به قلم بنت هلم نگاشته شده است، وی با خوانندگان از حدود و ثغور عشق، تفاوت انواع روابط عاشقانه و چندین روش برخورد به عشق‌پژوهی که آن را نوعی اتحاد، نوعی تعلق خاطر شدیدی و نوعی درک ارزش در نظر می‌گرفتند سخن گفته بود. او در ادامه دو دیدگاه دیگر را محل بحث قرار می‌دهد که اولی عشق را نوعی اعطای ارزش به معشوق در نظر می‌گیرد، و دومی آن را نوعی احساس، عاطفه و همدلی به حساب می‌آورد. هلم در انتهای مقاله‌اش می‌گوید تا به این سوال مهم که در اصل، چرا عشق می‌لورز می‌پاسخ دهد. وی در این بخش دیدگاههای ناظر به عشق را نقد می‌کند و دیدگاه خودش را در این باره بازگو می‌نماید.

بخش چهارم این مجموعه مقاله‌های است با عنوان «فواید عشق‌پژوهی» که به همت سرکار خانم زهرا ابراهیمی به فارسی برگردانده شده است. نویسنده این اثر، اریک جی. مورمن، در قالب پژوهش خود کوشش کرده است تا آثار ذهنی و روانی، شخصی، اخلاقی و اجتماعی عشق‌پژوهی را مورد بررسی قرار دهد و از نتایج عملی این روش در زندگی تجربه‌کننده آن حرف بزند و بنابر این ناگزیر به استفاده از یافته‌های حوزه اخلاق و روانشناسی در توجه به استدلال‌سازی عشق بوده است. جان کلام و فحواي سخن مورمن در این نوشته آن است که چگونه عشق‌پژوهی می‌تواند ما را تبدیل به آدمهای بهتری کند.

بخش پنجم مجموعه اخلاق عشق‌ورزی، «عشق به مثابه دوستی کامل بر مبنای نظر ارسطو» نام دارد. این مقاله که به کوشش جناب آقای محمدحسن ترابی به فارسی ترجمه شده است از شباهت‌ها و تفاوت‌های عشق و دوستی سخن می‌گوید و عناوین فرعی تری، مثل اینکه آواز هم با عاشق خود دوست بماند و اینکه خودشناسی و فضیلت‌مندی در پیشبرد عشق و دوستی تا چه اندازه حائز اهمیت است، را پوشش می‌دهد. نویسنده این مقاله سامون می‌درتوجه نظرات خود در جای‌جای مقاله نقیبی به نظرات ارسطو زده و کوشیده است با استفاده از نظرات این فیلسوف شهر دوران باستان با خوانندگان امروزی از ارتباط این فلسفه و اخلاق با عشق‌ورزی حرف بزند.

بخش ششم این مجموعه که به قلم فره‌خته ارجمند جناب آقای کاوه بهبهانی به رشته تحریر درآمده است «والنتا: روز اروس» نام دارد و همانطور که نویسنده مقاله ذکر کرده‌اند، این مقاله تأملی است برامون مفهوم عشق در روزگار مدرن از رهگذر خواندن شعر والنتا کرول دافی. نویسنده بحث خود را با توضیح و بررسی انواع سه‌گانه عشق شروع می‌کند و سپس در معنای اروتیک آن به مذاق‌های ژرف‌تر پردازد و بحث را به دوره رمانتیک و ژانرهای بارز قهرمانان آن دوره می‌کشاند و در ادامه شعری از کرول دافی را مطرح می‌کند که مضمون آن ریشخند عشق رمانتیک در دوران مدرن است. باقی مقاله اما به شرح و تفسیر این شعر می‌گذرد که به‌اشک مطالعه آن برای علاقمندان خالی از لطف نخواهد بود.

در پایان بر خود فرض می‌دانیم که از تلاش تمامی دست‌اندرکاران این مجموعه و همچنین همکاری‌های مبتحرر ه مجله اطلاعات حکمت و معرفت کمال تشکر را داشته باشیم. امید است که مجموعه پیش‌رو بر مذاق علاقمندان خوش افتد و در نظر آید.